

سوء پیشینه

چیست و چطور پاک می شود؟

شهریار مقدم

حقوقدان

سوء پیشینه در لغت به معنای سابقه و گذشته بد و ناپسند است که البته معنی آن در عرف جامعه با دیدگاه قانونگذار متفاوت است و از نظر قانون هر پیشینه بدی، سوء سابقه محسوب نمی شود. نداشتن سوء سابقه یکی از شروط مهم استخدام و اخذ بسیاری از مجوزهاست که تحت عنوان گواهی عدم سوء پیشینه از متقاضی طلب می شود. می دانیم که نتیجه ارتکاب جرم، مجازاتی است که قانونگذار تعیین کرده و در ماده ۲ قانون مجازات اسلامی «هر رفتاری اعم از فعل یا ترك فعل که در قانون برای آن مجازات تعیین شده باشد جرم محسوب می شود» که در قانون کشور ما، مجازات ها به پنج دسته حدود، قصاص، دیات، تعزیرات و مجازات های بازدارنده تقسیم می شود. همچنین علاوه بر مجازات های اصلی، مجازات تکمیلی و مجازات تبعی نیز در قانون پیش بینی شده است. به این صورت که مجازات اصلی مجازاتی است که صراحتاً در مقابل جرم ارتكابی معین شده است، در مجازات تکمیلی قاضی اجازه دارد مجرم را به انجام یا ترك كاری محكوم كند که بایستی صراحتاً در حکم دادگاه قید شود و اما مجازات تبعی، به تبع محکومیت به مجرم تحمیل و بار می شود به این صورت که با ارتكاب جرم، خود به خود اجرا شده و نیازی به قید آن در رأی دادگاه نیست، این نوع محکومیت مدت انقضاء دارد و پس از اجرای حکم و طی شدن زمان تعیین شده در قانون، مرتفع می شود، پس بحث سوء پیشینه ناشی از همین مجازات های تبعی است و غالباً در ارتباط با محرومیت از حقوق اجتماعی برای اتباع و افراد مقیم در قلمرو کشور است.

جهت روشن شدن موضوع ابتدا به تعریف محکومیت کیفری مؤثر می پردازیم. در ماده ۲۵ قانون مجازات اسلامی سال ۱۳۹۲ محکومیت کیفری مؤثر در قالب سه بند تعریف شده که مجازات های سلب کننده حیات (مرگ)، حبس ابد، قطع عضو، قصاص عضو «با شرایط خاص» و نفی بلد (تبعید) و همچنین حبس از درجه ۱ تا درجه ۵ طبق ماده

۱۹ قانون مجازات اسلامی و نیز محکومیت به شلاق حدی را شامل می شود.

گفتیم مجازات تبعی به تبع مجازات اصلی بر مجرم تحمیل می شود و او را از برخی حقوق اجتماعی محروم می کند، برای مثال اگر مجرمی به شلاق «حدی» محکوم شود بایستی به مدت دو سال عواقب آن را به دلیل قانون شکنی که انجام داده است، بپذیرد که این محرومیت را می توان سوء پیشینه کیفری نامید، به این معنی که مجرم به تناسب جرمی که مرتکب شده طبق ماده ۲۵ قانون مجازات اسلامی تا مدت معینی از حقوق اجتماعی محروم می شود که در ماده ۲۶ همان قانون انواع این محرومیت ها ذکر شده است.

لازم به ذکر است که پس از گذشت زمان های یاد شده در ماده ۲۵ قانون مجازات اسلامی، به صورت خودکار، سوء سابقه مجرم پاک شده و نیازی به مراجعه به دادگاه و صدور رأی نیست و این موضوع از طریق اداری به مسؤولان مربوطه جهت رفع سوء پیشینه اعلام می شود.

بر اساس تبصره يك ماده ۲۵ قانون مجازات، سوء سابقه در مجازات های سالب حیات و حبس ابد از تاریخ توقف اجرای حکم اصلی به مدت هفت سال، در قطع عضو، قصاص عضو در صورتی که دیه جنایت وارد شده بیش از نصف دیه مجنی علیه باشد، نفی بلد و حبس تا درجه ۴ سه سال از محکومیت و در محکومیت به شلاق حدی، قصاص عضو در صورتی که دیه جنایت وارد شده نصف دیه مجنی علیه یا کمتر از آن باشد و حبس درجه ۵ دو سال باقی می ماند و اثر آن وجود دارد. در بقیه محکومیت ها، مراتب محکومیت هر شخص در سابقه کیفری او ثبت می شود اما در زمانی که شخص تقاضای صدور گواهی عدم سوء پیشینه کند، سوء سابقه وی در گواهی منعکس نمی شود مگر در صورتی که مقام صلاحیت دار قضایی این سوابق را جهت بهره برداری قضایی درخواست کند. به عبارت دیگر اگر جرم منطبق با سه بند یاد شده در ماده ۲۵ نباشد، سوء پیشینه کیفری غیر مؤثر است و محرومیت اجتماعی برای مجرم به دنبال ندارد و سوء سابقه به حساب نمی آید.

داده ها

سوء پیشینه مربوط به افرادی است که مرتکب جرم عمدی شده اند و افرادی که جرم غیر عمدی مرتکب شده اند مشمول آن نمی شوند

داده ها

در این خصوص ذکر چند نکته ضروری است:

۱ حد اکثر مدت محرومیت از حقوق اجتماعی ۷ سال تعیین شده که به محکومیت مجازات های سالب حیات (مرگ) مربوط است که احتمالاً با بخشودگی اولیای دم یا به هر عنوان دیگری مجرمین توانسته اند از مجازات مرگ جان سالم به در ببرند.

۲ اینگونه مجازات های تبعی، با گذشت شاکی و توقف تعقیب یا مجازات اصلی، برداشته می شود زیرا همانگونه که از نام آن پیداست به تبع مجازات اصلی به مجرم بار می شوند و زمانی که مجازات اصلی متوقف شود، دلیلی برای وجود اینگونه محرومیت ها وجود ندارد.

۳ مدت زمان اعتبار گواهی عدم سوء پیشینه یکماه از تاریخ صدور است و معمولاً پس از مراجعه به مراکز مجاز در حداقل زمان ممکن صادر می شود.

۴ سوء پیشینه کیفری یا همان مجازات تبعی شامل کسانی می شود که مستند به ماده ۲۵ قانون مجازات اسلامی مرتکب جرایم عمدی شده باشند لذا هر شخصی که سهوا جرمی را مرتکب شده باشد و برائت وی حاصل گردد (تبرئه شود) شامل این ماده نمی شود.

۵ جهت اخذ گواهی عدم سوء پیشینه علاوه بر مدارك هویتی حتما انگشت نگاری از متقاضی به عمل می آید.

اما چند وقتی بود الهام با من سر ناسازگاری گذاشته بود و می گفت می خواهد به خانه پدرش برگردد. تا این که صبح روز حادثه با هم بحثمان شد. اما من فکرش را نمی کردم که آنها نقشه آدم ربایی برای من کشیده باشند. متهمان به بهانه گفت وگو من را به جای خلوتی کشاندند و بعد یکدفعه به من دستبند زده و مرا ربودند.»

با اظهارات شاکی، متهمان دستگیر شدند و پرونده در جریان رسیدگی قرار گرفت و راهی دادگاه کیفری يك استان تهران شد.

پدر الهام و سه نفر از دوستانش به اتهام مشارکت

زن جوان و پدرش به اتهام ربودن داماد خانواده محاکمه شدند دستور ربودن شوهر برای گرفتن حکم طلاق

اوایل بهار امسال، مرد جوان به نام نیما با مراجعه به کلانتری ستارخان اعلام کرد توسط پدر همسرش و سه نفر دیگر ربوده شده و آدم ربایان او را وادار کردند يك چك ده میلیون تومانی به آنها بدهد.

نیما در اولین اظهارات خود به ماموران گفت: «همسر ما با خانواده اش قطع ارتباط کرده بود. آنها با ازدواج ما مخالف بودند و بعد از ازدواج، الهام را طرد کرده بودند.

در پی شکایت مرد جوان از همسر خود و پدر او پرونده آدم ربایی پیش روی پلیس گشوده شد. شاکی ادعا می کرد متهمان با ربودن او اقدام به دریافت چك ده میلیون تومانی از او کردند تا وادارش کنند همسرش را طلاق دهد. به دنبال این ادعا متهمان دستگیر شده و در دادگاه کیفری يك استان تهران پای میز محاکمه قرار گرفتند.

محاکمه هفتله